

Lärarens sida: Avancerad, text 23, Molnet

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Tiri låter bli att kalla molnet, för då blir den andra ön utan regn. Trollkarlen säger inget, men brödbiten visar att han har sett hennes val.

I passet	
Stilen	I Ursula K. Le Guins stil, som i Trollkarlen från Övärlden: få ord och en tyst lärare. Läs långsamt. Läs vidare: Trollkarlen från Övärlden.
Före läsningen	Vad händer med djur när det inte regnar på länge?
Stoppet	Stanna efter <i>”Lyssna, sa han bara.”</i> Något är konstigt.
Tänka högt · fråga 2, Ordet	<i>”Vänta, lyssna på vad? Jag ser framför mig trollkarlen som lagar sitt nät utan att titta upp. Det står ’mest fick hon vänta och lyssna’, och nu säger han bara ’Lyssna’. Jag vet att en lärare ibland säger lite för att eleven ska tänka själv. Alltså tror jag att lyssna här betyder att märka allt omkring sig innan man gör något. Stämmer det? Jag läser vidare. Hon hör getterna, vinden och en hund långt borta. Ja, det stämmer.”</i>
Fråga 1 · på raderna	Mot den andra ön.
Fråga 2 · mellan raderna, Ordet	Ledtrådarna: <i>”mest fick hon vänta och lyssna”; ”Hon stod länge så”; ”en hund som skällde på den andra ön”.</i> Svar som texten stöder: att märka allt innan man gör något, eller att höra att det finns liv på den andra ön, som också behöver regnet. Båda håller med en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”Att höra vad han säger.”</i> Han säger ingenting mer. Fråga tillbaka: <i>”Vad hör Tiri?”</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>”Det drev sakta mot den andra ön”; ”där gräset var lika gult som här”; ”Sedan stängde hon munnen”.</i> Svar som texten stöder: om hon kallar molnet hit, får den andra ön inget regn, och där behöver de det lika mycket. En tanke att pröva: <i>”Hon har glömt namnet.”</i> Hon kunde namnet och öppnade munnen. Eller <i>”Man säger det aldrig i onödan.”</i> Getterna är törstiga, så det vore inte i onödan. Fråga tillbaka: <i>”Vart är molnet på väg, och vem bor där?”</i>
Fråga 4 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>”Hon stod länge så”; ”gick efter hinkarna”; ”en extra brödbit åt henne”.</i> Svar som texten stöder: han är stolt över hennes val, eller han tröstar henne. Båda håller med en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”Han hade bröd över.”</i> Brödet kommer efter valet. Fråga tillbaka: <i>”När lägger han fram brödet?”</i>
Fråga 5 · bortom raderna	Ja, för den andra ön behöver regnet lika mycket och molnet var på väg dit, eller nej, för hennes egna getter och brunnen kommer först. Ett bra svar tar med något från båda öarna.
Öppna frågor	<i>”Vad tror ni att Tiri gör om torkan fortsätter?”; ”Det står att molnens namn inte är vanliga ord. Vad kan ett sant namn vara?”</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>”där gräset var lika gult som här”.</i>

MOLNET

Det hade inte regnat på ön sedan våren. Gräset på sluttningarna var gult och knastrade under fötterna, och getterna stod vid den tomma bäcken och väntade. I går hade den minsta geten lagt sig ner och inte orkat resa sig. Varje morgon bar Tiri vatten till dem från brunnen, två hinkar i taget, och varje morgon fick hon sänka hinken lite djupare.

Tiri bodde hos trollkarlen och lärde sig av honom. Han sa sällan mycket, och mest fick hon vänta och lyssna. I vintras hade han lärt henne molnens namn. Det är inga vanliga ord. Den som säger ett molns sanna namn kan kalla molnet till sig, och därför säger man det aldrig i onödan. Nu låg ett grått moln över havet i väster, tungt av regn, men det räckte bara till en ö. Det drev sakta mot den andra ön, där röken steg från husen och där gräset var lika gult som här. Tiri kunde namnet, och hon öppnade munnen. Hon såg på trollkarlen. Han satt på en sten och lagade ett nät, och han såg inte upp. ”Lyssna”, sa han bara.

Hon lyssnade. Hon hörde getterna och vinden i det torra gräset, och långt borta över vattnet hörde hon en hund som skällde på den andra ön. Hon stod länge så. Sedan stängde hon munnen och gick efter hinkarna. Trollkarlen sa ingenting. Men när hon kom tillbaka med vattnet hade han lagt en extra brödbit åt henne på stenen.

1. Vart driver molnet?
2. Vad betyder ”Lyssna” när trollkarlen säger det?
Hur vet du det?
3. Varför säger Tiri inte molnets namn? Vad i texten får dig att tro det?
4. Varför lägger trollkarlen fram en extra brödbit åt Tiri?
Hur vet du det?
5. Tiris getter är törstiga. Gjorde Tiri rätt när hon lät bli att säga namnet? Varför?